

וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אֲבֹרָהָם לֵאמֹר
 לוֹ: טו אֲדֹנָי שְׂמַעֲנִי אֶרְבַּע
 מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מִה־
 הוּא וְאֶת־מִתְּךָ קָבֵר: טז וַיִּשְׁמַע
 אֲבֹרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אֲבֹרָהָם
 לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי
 בְּנֵי־חַת אֶרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף
 עֹבֵר לְסַחֵר:

רמב"ן

(טו) וטעם ארץ ארבע מאות שקל כסף. על דעת אונקלוס שהיא שוה כן, אולי רצה לומר שהיו דמיה קצובים כן במקום ההוא, כי כן המנהג ברוב הארצות להיות מחיר שדה קצוב לפי מדתו. וכדברי רבותינו (כ"מ פז). עפרון קצב דמים כרצונו ביוקר גדול, ואברהם בנדיבות לבו שמע ועשה כרצונו והגדיל. ועל דרך הפשט "ארץ ארבע מאות שקל כסף" שקנה אותה בכך עפרון או אבותיו הקדמונים:

מ 378 נקט כ"מ פז - ט

היה נותן לו בתו, וזמן לו הקדוש
 ברוך הוא פהגן שנאמר (שם שם ט)
 וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב
 ויתן לו את עכסה בתו לאשה.
 שאול אמר (שמואל א' יז כה) והיה
 האיש אשר יפנו יעשרנו המלך
 עשר גדול ואת בתו יתן לו
 לאשה, הא אלו יצא פושי אחד או
 עובד פוככים אחד או עבד והפחו
 היה נותן לו בתו, וזמן לו הקדוש
 ברוך הוא פהגן דכתיב ודוד בן
 איש אפרתי. יפתח (שופטים יא לא)
 והיה היוצא אשר יצא וגו'
 והעליתיהו עולה לה, הא אלו
 יצא חמור או פלכ אחד או חתול
 אחת היה מעלהו עולה, וזמן לו
 הקדוש ברוך הוא שלא פהגן
 הדא הוא דכתיב (שם יא לז) ויבא
 יפתח וגו' והנה בתו יצאת
 לקראתו. ר' יוחנן וריש לקיש,

ג [כד. יגיד] הנה אנכי נצב על עין המים וננות אנשי העיר וגו'
 והיה הנערה אשר אמר אליה הטי וגו'. יד' הן שתבעו
 שלא פהגן, לג' נתן פהגן לאחד נתן שלא פהגן, ואלו הן.
 אליעזר עבד אברהם פלכ שאול יפתח. אליעזר אמר והיה
 הנערה אשר אמר אליה וגו' הא אלו יצאה אמה אחת
 והשקתו היה משיאה לכן אדונו אתמהא, וזמן לו הקדוש
 ברוך הוא פהגן [כד. טז] ויהי הוא טרם פלה לדבר והנה רבקה
 יצאת וגו'. וכלב אמר (יהושע טו טז) אשר יפה את קרית ספר
 ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה, אלו לכדו עבד אחד

378 מ

שעדיין לא נתנה תורה ואין ממזר בבני נח ע"כ. ומה שהשיבו לאילו כהוגן וליפתח שלא כהוגן כי כולם בטחו בהקב"ה ששייב להם כהוגן
 וכוונתו לש"ש ומעטו בכבוד עצמם ונתרכו בכבוד שמים נתרכו על ידם אבל יפתח מיעט בכבוד שמים שהיה אפשר שיצא דבר טמא
 מפתח ביתו לכן נתמעט כבודו וכבוד שמים עמד במקומו כל זה לשון (אב"א).